

Дорош В. О.
студент;
Луценко І. С.
канд.екон.наук, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна

РИНОК АУТСОРСИНГОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Сучасні умови соціально-економічного розвитку України та соціально-економічної кризи, яка поступово накриває нашу країну через бізнесову паузу, що викликана карантинном, на нашу думку, призведе в подальшому до загострення конкурентної боротьби за споживача. В таких складних умовах цінова конкуренція буде надзвичайною і для того, щоб скоротити ціну на товари необхідно буде постійно оптимізувати собівартість продукції, шукаючи ефективні та сучасні інструменти. Одним з таких інструментів – є логістика. Прагнучі оптимізувати відповідні витрати бізнесу, підвищити рівень лояльності клієнтів, отримати стратегічні переваги над конкурентами, управлінці все частіше вдаються до підвищення ефективності логістики по всьому ланцюгу поставок. А роль логістичних операторів в цих процесах просто колосальна, адже найлегший спосіб зменшити свої сукупні витрати – це віділити найзатратніші процеси та передати їх виконання аутсорсинговим підприємствам.

Аутсорсинг – це цілеспрямоване виділення деяких бізнес-процесів та делегування їх реалізації іншим виконавцям. Термін „аутсорсинг” в теорії управління з’явився у 80-х рр. минулого століття. Однак, явище що описується цим терміном зовсім не нове. Аутсорсинг був дуже поширений в період розвитку ремісництва аж до XVIII ст. Після промислової революції на ринку домінували великі підприємства і аутсорсинг відійшов на другий план [1, с.37]. З розвитком маркетингової концепції „створити або купити” (сутність цієї стратегії полягає в тому, що „жорстка” вертикальна маркетингова інтеграція передбачає самостійне створення підприємством каналів розподілу за рахунок нових капіталовкладень і/або поглинання інших підприємств; а „гнучка” вертикальна маркетингова інтеграція - „купівлю” послуг субпідрядників), виникають умови для відродження аутсорсингу, але вже на новому сучасному рівні.

В середньому в Європі 40-50 % функцій таких галузей як роздрібна торгівля, фармацевтика і медицина, інформаційні технології, хімічна промисловість передаються логістичним підприємствам (в автомобільній промисловості цей показник проходить до 80-90 %). На логістичні послуги європейські підприємства щорічно витрачають близько 200 млрд. євро.

Для багатьох підприємств контрактна логістика це скорочення витрат, зниження собівартості продукції і як головний результат – отримання конкурентних переваг. Іншими словами, це концентрація всіх ресурсів на тому виді діяльності, який є основним для підприємства і передача допоміжних функцій професійному партнеру [1, с. 46]. Це може бути ІТ-аутсорсинг – програмування, створення веб-ресурсів, розробка, супроводження програмного забезпечення, обслуговування техніки сторонніми спеціалізованими підприємствами; виробничий аутсорсинг – передача ділянок власного виробництва стороннім виробникам, такий різновид аутсорсингу може плануватися ще на етапі організації виробництва, прикладом цього різновиду аутсорсингу може бути рекламні агенції, які використовують потужності типографій або будівельне підприємство яке на різних етапах свого бізнес-процесу передає виконання архітектурно-проектних, монтажних робіт стороннім виконавцям; аутсорсинг бізнес-процесів (власне аутсорсинг) – передбачає передачу підприємству- виконавцю окремих бізнес-процесів, які не є для підприємства основними: управління персоналом, бухгалтерський облік, реклама, маркетинг та логістика.

Застосування аутсорсингу дозволяє підприємствам:

- сфокусувати увагу на основному виді діяльності;
- знизити потреби в капіталовкладеннях;
- скоротити сукупні витрати;
- отримати сервісні послуги;
- гнучко реагувати на зміни ринку;
- оптимізувати штатний розклад.

Якщо проаналізувати український ринок аутсорсингових послуг, то на сьогоднішній день, в сфері логістики працюють близько 35 великих компаній [2, с. 4].

В Україні в основному надаються транспортно-експедиційні послуги та послуги складування, надання інших логістичних послуг поки що не дуже розповсюджено. Але не всі підприємства в Україні на сьогоднішній момент готові користуватися послугами професіоналів, наприклад, у сфері складської логістики. Через занадто високу вартість логістичних послуг (вартість цих послуг складає приблизно 15 – 25% від вартості товару) більшість підприємств шукає альтернативні рішення на протипагу

аутсорсингу. Більшість автотранспортних компаній в Україні надають якісні послуги, конкуренція тут набагато вища, ніж в сегменті складських послуг, і тому їх вартість більш-менш прийнятна [3, с. 144].

Сьогодні ринок логістики України знаходиться на етапі стабілізації. Він стає більш цивілізованим, відкритим і професійним. Компанії-учасники зацікавлені в розвитку свого бізнесу і бізнесу клієнта. З 2017 року на ринку чітко простежується тенденція до зростання. Основною причиною стало підвищення попиту з боку роздрібною торгівлі та середнього і малого бізнесу, адже більшість компаній стала розуміти, що майбутнє за логістичним аутсорсингом. Зростання попиту орендарів спостерігалось переважно в об'єктах під управлінням логістичних операторів. Зокрема, у 2017 році група логістичних компаній ZAMMLER розширила орендовані складські площі на 12 500 кв. м, у зв'язку із співпрацею із новими клієнтами. Знаковою угодою в сегменті складів логістичних операторів стала оренда Metro C&C 14 000 кв. м в складському комплексі FM Logistic у 1 півріччі 2017 року. В сегменті оренди тенденція до розширення існуючих площ також стала більш очевидною на ринку [4]. Частка валового поглинання переважно складалася з переїздів, тому угоди з розширення склали близько 48 000 кв. м. в загальному обсязі, причому саме логістичні оператори із долею в 76% домінували в структурі даних угод. Також серед угод з оренди необхідно відзначити розширення національного логістичного оператора «НП Логістик», який додатково орендував 8 600 кв. м у складському комплексі Omega II. Такі логістичні оператори як Kuehne+Nagel та Rhenus орендували до 5000 кв. м кожен у складських комплексах FIM Serviceta WestGateLogistics [3]. Загалом, при характеристиці сучасного стану ринку логістичних провайдерів в Україні серед компаній які надають широкий спектр послуг можна виділити лише незначну кількість учасників, причому, четверо з них це компанії з іноземним капіталом і лише одна національна.

Компанія «ZAMMLER Україна» вважається дуже крупним гравцем на ринку адже надає повний спектр логістичних послуг, а саме:

- транспортні перевезення;
- складська логістика;
- фулфілмент;
- митно-брокерські послуги;
- експертно-імпортні послуги [4].

В розвинутих країнах аутсорсинг вже став невід'ємною складовою сучасної логістики. Скільки необхідно часу на формування нового підходу до ведення бізнесу в Україні, спрогнозувати дуже важко, але при цьому обов'язково треба враховувати світові тенденції розвитку логістики і безпосередньо аутсорсингу. В Україні само існування ринку логістичних послуг має визначатися розвитком аутсорсингу. В цьому їх основна перевага, адже для більшості компаній логістика не є основним видом діяльності, хоч в сьогодні без логістики неможливо уявити сучасний бізнес-процес.

Згідно даних Світового банку Україна загалом за 2014-2018 рік втратила близько 50 позицій в індексе ефективності логістики, цей індекс є одним з інструментів порівняльного аналізу логістичних можливостей країни у різних профілях галузі. Рейтинг базується на всесвітньому опитуванні операторів на місцях (глобальних експедиторів та експрес-перевізників) та кількісних даних щодо ефективності ключових складових всього логістичного ланцюга. В основному рейтинг формується за таким параметрами [5]:

- ефективність роботи митниці
- розвиток логістичної інфраструктури
- якість логістичних послуг
- обсяг і участь у міжнародних морських перевезеннях [5].

Всього рейтинг включає п'ять напрямків, за якими проведені дослідження. У розділі "митні процедури" Україна набрала 2,49 бала, по інфраструктурі - 2,22 бала, по міжнародному транспортуванню вантажів - 2,83 бала, по логістичній компетентності - 2,84 бала, з відстеження вантажів - 3,11 бала, по своєчасності доставки - 3,42 бала. Чим вище бал, тим сильніші позиції в країні в даній категорії [5].

Тому, задачі стоять великі не тільки перед українським бізнесом, а в першу чергу перед державою – створити нормальну, ефективну, сучасну інфраструктуру логістики. На який можна буде покращувати ефективність використання логістики.

Література:

1. Бравар Жан-Луи. Эффективный аутсорсинг: понимание, планирование и использование успешных аутсорсинговых отношений / Ж-Л. Бравар, Р. Морган; пер. с англ. В. Денисов. – Д.: Баланс Бизнес Букс, 2007. 260 с.
2. Шматок О.В. Географія та туризм. *Логістика в Україні*. <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/> (дата звернення 29.03.2020).
3. Баленко И. Адепты логики. *Бизнес*. 2006. № 22 (697). С. 144
4. Офіційний сайт компанії ЗАМЛЛЕР Україна - <https://www.zammer.com.ua/ua/zammer-lider-sered-skladskih-operatoriv-ukrayini/>(дата звернення 29.03.2020).
5. Світовий банк LPI UA - <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення 29.03.2020).